

1. WAT IS EEN ZOÖNOSE?

Zoönosen zijn ziektes of infecties die worden overgedragen van dieren op mensen. Volgens de Amerikaanse Centers for Disease Control and Prevention (CDC) zijn drie van de vier nieuwe of opkomende infectieziektes afkomstig van dieren. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Escherichia Coli (E. Coli), Campylobacter en Salmonella. Dit is geen nieuwe informatie: de Spaanse griep die zich in het begin van de 20e eeuw voordeed, kwam van vogels; de ziekte van Creutzfeldt-Jakob (gekkekoeienziekte) is gelinkt aan runderen; de Ebola-epidemie in Afrika is gelinkt aan bushmeat. En dan hebben we nog de vogelgriep, varkenspest, ... de voorbeelden zijn helaas talrijk.

2. ZIJN WILDE DIEREN DE OORZAAK VAN DE RECENTE CORONACRISIS?

De WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) heeft verklaard dat de oorsprong van COVID-19 nog niet kan bevestigd worden, hoewel verschillende vooraanstaande virologen het eens zijn over de dierlijke oorsprong van het virus.

Wilde dieren zijn natuurlijke gastheren voor de meeste bacteriën, virussen en andere micro-organismen die overdraagbare ziekten op de mens kunnen veroorzaken. Eerdere soortgelijke coronavirussen kunnen afkomstig zijn van vleermuizen en zich hebben verspreid naar andere wilde dieren (zoals de civetkat). Zo werd de SARS-uitbraak van 2003 waarschijnlijk op de mens overgedragen via wilde dieren die op markten levend werden verhandeld.

De markten voor levende dieren ('wet markets') zijn wijdverspreid in China, delen van Zuidoost-Azië en Afrika. Wilde dieren, van schubdieren tot vleermuizen, worden dicht bij elkaar in kooien geplaatst om te worden verkocht. Deze soorten zouden in het wild nooit met elkaar in contact zijn gekomen.

De nabijheid van de mens is de ideale voedingsbodem voor zoönosen, d.w.z. ziekten die van dier op mens kunnen worden overgedragen. Het kan niet worden genegeerd dat deze markten momenteel een essentiële bron van voedsel en inkomsten zijn voor miljoenen van de armste mensen ter wereld. In China bijvoorbeeld volgde de consumptie van wilde dieren op de grote hongersnood van 1960. Het moet ook gezegd worden dat in China steeds meer stemmen opgaan om de consumptie van wilde dieren te verbieden. Er is intussen ook een verbod op de consumptie van katten en honden in de maak.

3. IS DE INTENSIEVE/INDUSTRIËLE VEEHOUDERIJ EEN VAN DE OORZAKEN VAN ZOÖNOSEN?

Ja. De oorzaak van ziektes wordt vaak toegeschreven aan wilde dieren, maar het verkeer van mensen, dieren en goederen is de belangrijkste factor in de verspreiding. Een werkgroep van de Verenigde Naties heeft verklaard dat "*uitbraken van hoog pathogene*

aviaire influenza (HPAI) over het algemeen in verband kunnen worden gebracht met intensieve pluimveeproductie-, handels- en afzetsystemen".

Ziekten worden verspreid door intensief en extensief gekweekte dieren. Hoe meer dieren, hoe hoger de dichtheid en hoe groter het risico op het ontstaan en de verspreiding van ziektes.

De intensieve/industriële veehouderij, waarbij grote aantallen dieren binnen worden gehouden en waarbij sprake is van extreme dichtheid, verhoogt logischerwijs het risico van ziekteoverdracht tussen de dieren. Dit is met name het geval voor varkens en pluimvee.

Bovendien wordt in de intensieve/industriële veehouderij over het algemeen gebruik gemaakt van dieren met een lage genetische diversiteit en de extreme dichtheid en opsluiting in dergelijke bedrijven leiden vaak tot een verzwakking van het immuunsysteem van de dieren. Het overgrote deel van de 65 miljard vleeskuikens die jaarlijks worden geslacht, is bijvoorbeeld afkomstig van een tiental hybride kruisingen die door slechts drie bedrijven wereldwijd worden geproduceerd. Deze hybride rassen hebben de plaats ingenomen van talloze traditionele rassen.

Tot slot is er in Europa weliswaar sprake van een lichte daling, maar door het massale gebruik van antibiotica in de veehouderij neemt ook het aantal anti-bioticaresistente bacteriën toe, waardoor de immuniteit van mensen die vlees eten afneemt. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie is de toenemende anti-bioticaresistentie een van de grootste bedreigingen voor onze gezondheid en de voedselveiligheid. Om onze eigen gezondheid in de toekomst veilig te stellen, is het essentieel om het gebruik van dieren in onze voedselketen drastisch te verminderen.

4. WAAROM IS HET NODIG OM DE LANGE AFSTANDSTRANSPORTEN VAN LEVEND VEE DRINGEND TE STOPPEN?

In een uitzonderlijke periode in Europa en de wereld staat de Europese Commissie erop dat het vervoer van levende dieren tussen de EU-landen wordt voortgezet. Deze richtlijnen houden geen rekening met de ernstige problemen die zich aan de grenzen voordoen en die gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van de vervoerde dieren.

Gevolgen van de coronacrisis:

- Voertuigen die dieren vervoeren worden de toegang tot Kroatië geweigerd;
- 40 km lange wachtrijen aan de grens tussen Litouwen en Polen;
- 65 km lange wachtrijen aan de Duitse kant van de grens met Polen. Gevolg: wachttijden van wel 18 uur;
- Voertuigen met dieren staan ook in zeer lange rijen bij de grens tussen Bulgarije en Turkije
- Er bestaat ook een reëel risico dat landen hun grenzen zullen sluiten zonder dat ze over de nodige infrastructuur beschikken om aan de welzijnsbehoeften van de getransporteerde dieren en de EU-wetgeving te voldoen. Denk maar aan genoeg voedsel en water en rustplaatsen.

Volgens een uitspraak van het Europees Hof van Justitie zijn de EU-regels voor het transport van dieren ook van toepassing in derde landen waar de dieren naartoe worden getransporteerd en moeten de transporteurs die regels bijgevolg respecteren. Wanneer de dieren hun bestemming bereiken, worden ze systematisch met geweld uit de vrachtwagens gedreven en komen ze bijzonder wreed aan hun einde (bijvoorbeeld onverdoofd geslacht). Verre veetransporten moeten stoppen. De transitie naar vervoer van vlees en karkassen moet dringend worden opgelegd en doorgevoerd.